

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
(sediul Centru)

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
(office Centre)

mun. Chișinău, bul. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162
Republica Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

Chisinau city, Ștefan cel Mare și Sfânt, 162 avenue
Republic of Moldova
MD-2004, tel. (+373 22) 27 27 40,
tel./fax (+373 22) 27 27 40, e-mail: jcc@justice.md

27-07-2019 19
07-07-2019 19

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru expediază în adresa D – voastră **dosar penal nr. 1-69/17**, pe cauza penală de învinuire a **Danielei Valeriu Surugiu** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal și a lui **Berdianu Chiril Chiril** în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) și 190 alin. (5) Cod penal, în conformitate cu art. 345 Cod de procedură penală, pentru examinarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Anexă: Dosar penal nr. 2016890003- 248 file.

Dosar penal nr. 1-69/17, Vol. I- 250 file.

Dosar penal nr. 1-69/17, Vol. II- 145 file.

Judecătorul

Judecătoriei Chișinău, sediul Centru:

Eleonora Badan-Melni

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
Intrare Nr.	1739
" 01 " 10	2019

✓ CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire**AIRAPETEAN**..... 2. Prenume**Artur**

3. Funcția Avocat

4. AdresaRepublica Moldova, mun. Chișinău, str. Gh. Iablocikin, 2/1 of. 202

5. Tel./fax079440970 / 022509128

6. Numele și prenumele reprezentantului* ...-

7. Ocupația reprezentantului ...-

8. Adresa reprezentantului ...-

9. Tel. ...-

10. Fax ...-

11. ...Mandat avocațial nr. 0887601 din 27.06.2019

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12.1. Prezenta sesizare are ca obiect – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a prevederilor ultimei propoziții a art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală „În caz de necesitate, procurorul ierarhic superior poate dispune participarea unui grup de procurori.”, combinat cu dispozițiile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală „Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”. Din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde cu certitudine dacă se impune necesitatea ca Ordonanța de renunțare la învinuire întocmită de către un procuror din cadrul grupului format, care nu deține mandatul de conducătorul grupului, să fie coordonată cu conducătorul grupului. În asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7 și art. 20 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

12.2. Prezenta sesizare la fel are ca obiect - solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a prevederilor art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală „Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”, combinat cu dispozițiile art. 60 alin. (1) pct. 9)-11) Cod de procedură penală „Partea vătămată dispune de următoarele drepturi: să pledeze în dezbateri judiciare privitor la prejudiciul cauzat; să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărâri, precum și de pe hotărârea de încetare sau clasare a procesului în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă; să depună plângeri împotriva acțiunilor și hotărârilor organului de urmărire penală, precum și să atace hotărârea instanței privitor la prejudiciul cauzat;”. Din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde obligația procurorului de a consulta opinia părții vătămate, astfel, în esență, restrângerea posibilităților de exercitare a drepturilor procesuale de către partea vătămată în cazul renunțării procurorului de la învinuirea. În asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), 4, 7, 20 și art. 54 alin. (1) din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. În fapt, în judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător Eleonora BADAN-MELNIC) se examinează în fond cauza penală nr. 2016890003 (număr după instanța de judecată 1- 69/17), de acuzare a lui Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Potrivit rechizitoriul inculpații nominalizați sunt acuzați în aceea că, în luna septembrie 2015, Daniela SURUGIU, aflându-se pe str. Ismail, lângă Centru Comercial „Maraton” din mun. Chișinău, urmărind scopul dobândirii ilicite a mijloacelor financiare în proporții deosebit de mari ce aparțin lui Adrian BERBEC, profitând de încrederea acordată de către numitul, fiindcă anterior luase mijloace financiare cu titlul de împrumut de la acesta, prin înșelăciune sub pretextul investirii lor în activitatea SRL „Etris - Plus” c/f 1003605005970, care era înregistrată după fostul soț, Sergiu SURUGIU, a însușit de la acesta suma de 4080 euro.

Tot ea, la 02.02.2016, aflându-se pe str. Ismail, mun. Chișinău, urmărind realizarea scopului său infracțional, profitând de încrederea acordată de Adrian BERBEC, prin înșelăciune sub pretextul necesității de investiții suplimentare în activitatea SRL „Etris - Plus”, iar ca promisiune a restituirii pretinsului împrumut, că o să-l facă cofondator al afacerii sale și îi va acorda o parte din veniturile afacerii sale, a însușit suma de 15600 euro.

La aceeași dată, după ce a primit suma de 15600 euro, Daniela SURUGIU, încercând să profite și să-i insuflă încredere în continuare lui Adrian BERBEC, despre executarea pretinselor sale obligațiuni în termenele stabilite, i-a propus să-i realizeze ultimului la preț de 15600 euro, o parte din lotul de teren din s. Fetița, com. Albina, r-nul Cimișlia, care îi aparține cu drept de proprietate.

Astfel, la 05.02.2016, Daniela SURUGIU, acționând în complicitate cu concubinul său Chiril BERDIANU, care o însoțea aflându-se pe str. Ismail 88, mun. Chișinău, în preajma Biroului Notarial - Natalia POȚELUEAVA, profitând de încrederea lui Adrian BERBEC, prin înșelăciune sub pretextul că va încheia cu ultimul contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil cu cod cadastral nr.2910117.062, situat în r-nul Cimișlia, com. Albina, s. Fetița, cu suprafața totală de 0,36 ha, a încheiat la 05.02.2016, antecontractul de vânzare-cumpărare a lotului de teren menționat, obligându-se să separe terenul și să formeze un nou bun imobil, cu suprafața totală nu mai puțin de 0, 25 ha, cu recepționarea construcției comerciale amplasate, cu suprafața totală de 150 m2, primind în acest sens, în prezența concubinului Chiril BERDIANU, suma de 15600 euro, în contul vânzării ulterioare a acestui bun imobil, determinându-l pe Adrian BERBEC ca să nu înregistreze antecontractul de vânzare-cumpărare din 05.02.2016 a bunului imobil la Organul Cadastral, insuflându-i poziția sa, precum că acest fapt va fi un impediment ulterior la divizarea terenului.

În scopul definitivării scopului său infracțional, de însușire a mijloacelor financiare în proporții deosebit de mari de la Adrian BERBEC și depozitării ultimului de posibilitatea de a-și revendica dreptul de cumpărare a bunului imobil, Daniela SURUGIU, acționând în complicitate cu concubinul său Chiril BERDIANU, care cunoștea că bunul imobil urma a fi vândut lui Adrian BERBEC, a încheiat fictiv contractul de vânzare-cumpărare cu nr.1247 din 03.05.2016, prin care a vândut lui Chiril BERDIANU, bunul imobil - teren pentru construcții cu suprafața totală de 0,3600 ha, cu cod cadastral 2910117.062, precum și casa de locuit individuală cu suprafața totală de 123, 8 m2, cu cod cadastral 2910117.062.01, amplasată în r-nul Cimișlia, com. Albina, s. Fetița, la prețul total de 65344 lei, care a fost înregistrat la 03.05.2016 la Oficiul Cadastral Teritorial Cimișlia.

În rezultatul acțiunilor infracționale, cet. Daniela Surugiu în complicitate cu Chiril BERDIANU, au însușit suma totală de 35 280 euro, care conform cursului BNM, constituie 799 307 lei, cauzându-i părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari.

În corespundere cu prevederile art. 270 alin. (8) CPP, în cauzele complicate și de mari proporții, procurorul ierarhic superior celui de a cărui competență este urmărirea penală poate dispune, prin ordonanță motivată, exercitarea urmăririi penale de către un grup de procurori și ofițeri de urmărire penală, indicând procurorul care conduce grupul, iar potrivit dispozițiilor art. 320 alin. (1) din legea citată, ... În caz de necesitate, procurorul ierarhic superior poate dispune participarea unui grup de procurori.

În felul acesta, prin dispoziția procurorului, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău Dumitru ROBU din 02 mai 2018, susținerea acuzării de stat pe cauza menționată a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor Valentina CIOBANU - conducătorul grupului, Artur LUPAȘCO și Nicu ȘENDREA.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Artur LUPAȘCO din 10 iunie 2019, s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și inculpatei Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal în cauza penală nr. 2016890003 (număr după instanța de judecată 1-69/17), deoarece faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii.

Prin Dispoziția Adjunctului al Procurorului General Mircea ROȘIORU din 19 iunie 2019, luând în considerație evoluția examinării cauzei penale în instanța de judecată, complexitatea acesteia, s-a dispus retragerea imputărilor grupului de acuzatori de stat în componența Valentina CIOBANU - conducătorul grupului, Artur LUPAȘCO și Nicu ȘENDREA.

La fel, prin dispoziția nominalizată, s-a dispus participarea în continuare la ședințele de judecată, în Judecătoria Chișinău, sediul Centru și reprezentarea învinuirii în numele statului în cauza penală privind învinuirea lui Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal Vitalie LUNGU.

În cadrul ședinței de judecată din 08 iulie 2019 procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal Vitalie LUNGU pe cauza penală nr. 2016890003 (număr după instanța de judecată 1- 69/17), de acuzare a lui Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal a susținut ordonanța din 10 iunie 2019.

Considerăm, că Ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Artur LUPAȘCO din 10 iunie 2019 prin care s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și inculpatei Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal în cauza penală nr. 2016890003 (număr după instanța de judecată 1-69/17), deoarece faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii este vădit ilegală, Or prin dispoziția procurorului, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău Dumitru ROBU din 02 mai 2018, susținerea acuzării de stat pe cauza menționată a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor Valentina CIOBANU - conducătorul grupului, Artur LUPAȘCO și Nicu ȘENDREA. În felul acesta, în opinia noastră, se impune necesitatea coordonării cu conducătorul grupului a Ordonanței de renunțare de la învinuire, lucru care nu s-a făcut, creând multe semne de întrebări vis-a-vis de competența procurorului pe acest dosar.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14.1. Prin prezenta sesizare se solicită verificarea corespunderii constituționalității a prevederilor ultimei propoziții a art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală „În caz de necesitate, procurorul ierarhic superior poate dispune participarea unui grup de procurori.”, combinat cu dispozițiile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală „Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”.

Reținem, că în corespundere cu prevederile art. 270 alin. (8) CPP, în cauzele complicate și de mari proporții, procurorul ierarhic superior celui de a cărui competență este urmărirea penală poate dispune, prin ordonanță motivată, exercitarea urmăririi penale de către un grup de procurori și ofițeri de urmărire penală, indicând procurorul care conduce grupul, iar potrivit dispozițiilor art. 320 alin. (1) din legea citată, ... În caz de necesitate, procurorul ierarhic superior poate dispune participarea unui grup de procurori.

În acest sens redăm, că prin dispoziția procurorului, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău Dumitru ROBU din 02 mai 2018, susținerea acuzării de stat pe cauza menționată a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor Valentina CIOBANU - conducătorul grupului, Artur LUPAȘCO și Nicu ȘENDREA.

Din interpretarea statului „conducătorul grupului” desprindem clar că toate acțiunile procurorilor din cadrul grupului urmează a fi coordonate de către acesta, or legiuitorul a creat norma vizată anume pentru a evita acțiuni contradictorii în cadrul grupului, având în vedere că fiecare din membrii are viziuni proprii vis-a-vis de mersul cauzei penale și acțiunilor care urmează a fi întreprinse.

Statuând dispozițiile enunțate în același articol - art. 320 Cod de procedură penală – legiuitorul reține necesitatea aplicării acestora în coroborare, iar interpretarea sistemică acestor prevederi denotă faptul, că oricare ar fi acțiune efectuată de membrii grupului, această din urmă urmează a fi coordonată de conducătorul grupului.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Artur LUPAȘCO din 10 iunie 2019, s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Chiril BERDIANU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și inculpatei Daniela SURUGIU în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal în cauza penală cauza penală nr. 2016890003 (număr după instanța de judecată 1-69/17), deoarece faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii.

Reiterăm, că susținerea acuzării de stat pe cauza menționată a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor Valentina CIOBANU - conducătorul grupului, Artur LUPAȘCO și Nicu ȘENDREA. În felul acesta, în opinia noastră, se impune necesitatea ca Ordonanța de renunțare de la învinuire să fie coordonată cu conducătorul grupului, lucru care nu s-a făcut, creând multe semne de întrebări vis-a-vis de competența procurorului pe acest dosar.

Lipsa unei interpretări clare și accesibile, face posibilă ca să existe o marjă excesivă de discreție.

Vom reaminti, că principiul legalității presupune ca legea să definească în mod clar și accesibil procedeu care urmează a fi realizat la aplicarea normelor procedural penale. Cu referire la redactarea textelor legislative, acest principiu reclamă existența unui grad minim de claritate și de precizie a reglementării. Astfel, persoanele abilitate să aplice legea și particularii trebuie să poată să înțeleagă și, într-o anumită măsură, să prezică ceea ce permite și ceea ce nu permite legea (a se vedea, de exemplu, Decizia Curții Constituționale nr. 49 din 31 mai 2018, § 30). Această cerință capătă și mai multă forță atunci când

neclaritatea poate aduce atingere unuia dintre participanți în procesul penal – partea vătămată în speța dată.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza *Del Rio Prada v. Spania*, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

La fel e de menționat, că rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32, și cauza *Kafkaris v. Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

Din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde cu certitudine dacă se impune necesitatea ca Ordonanța de renunțare la învinuire întocmită de către un procuror din cadrul grupului format, care nu deține mandatul de conducătorul grupului, să fie coordonată cu conducătorul grupului. În asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7 și art. 20 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

14.2. Prin prezenta sesizare la fel se solicită verificarea corespunderii constituționalității a prevederilor art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală „Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”, combinat cu dispozițiile art. 60 alin. (1) pct. 9)-11) Cod de procedură penală „Partea vătămată dispune de următoarele drepturi: să pledeze în dezbateri judiciare privitor la prejudiciul cauzat; să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărâri, precum și de pe hotărârea de încetare sau clasare a procesului în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă; să depună plângeri împotriva acțiunilor și hotărârilor organului de urmărire penală, precum și să atace hotărârea instanței privitor la prejudiciul cauzat;”.

În felul acesta, vom reda cadrul legal pertinent:

➤ În corespundere cu prevederile art. 262 alin. (1) pct. 1), „organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin plângere.”

➤ În virtutea alin. (2)-(3) art. 1 din CP al RM, „Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.”

➤ Potrivit alin. (1) art. 265 din CP al RM, „Organul de urmărire penală este obligat să primească plângerile sau denunțurile referitoare la infracțiunile săvârșite, pregătite sau în curs de pregătire chiar și în cazul în care cauza nu este de competența lui.”

➤ În conformitate cu prevederile alin. (3) art. 19 din CP al RM, „Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și

obiectivă, a circumstanțelor cauzei”.

➤ Totodată, potrivit alin. (3) art. 19 și alin. (1) art. 254 din CP al RM, „Organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului. ”

În continuare vom reda baza faptică pretinsă neconstituțională în coroborare cu cadrul legal reținut.

Pe deoparte legiuitorul stabilește clar, că partea vătămată dispune de mai multe drepturi, inclusiv de dreptul să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, iar pe de altă parte legea nu este clară la capitolul coordonării ordonanței de renunțare la învinuire cu partea vătămată.

În acest sens menționăm, că orice plângere urmează a fi verificată, iar partea vătămată trebuie să aibă speranța intimă că drepturile acesteia vor fi protejate prin lege.

Din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde obligația procurorului de a consulta opinia părții vătămate, astfel, în esență, restrângerea posibilităților de exercitare a drepturilor procesuale de către partea vătămată în cazul renunțării procurorului de la învinuirea. În asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), 4, 7, 20 și art. 54 alin. (1) din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. Reieșind din cele relevate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), și art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm în mod respectuos exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 320 alin. (1), combinat cu dispozițiile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, precum și art. 320 alin. (5), combinat cu dispozițiile art. 60 alin. (1) pct. 9)-11) Cod de procedură penală.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Date suplimentare la moment depunerii sesizării lipsesc

VII - LISTA DOCUMENTELOR

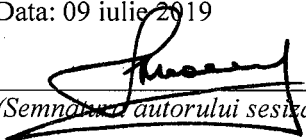
17. Copia mandatului avocațial nr. 0887601 din 27 iunie 2019.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul: MD – 2069, mun. Chișinău, str. Gh. Iablocikin, 2/1 of. 202

Data: 09 iulie 2019

(Semnatura autorului sesizării)

Artur AIRAPETEAN

ÎN C H E I E R E

13 septembrie 2019

municipiul Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

în componența:

Președintelui ședinței, judecătorul Badan-Melnic Eleonora
grefier Popescu Valeria

cu participarea:

procurorul Lungu Vitalie
inculpaților Surugiu Daniela, Berdianu Chiril
apărătorului inculpaților avocatul Buliga Dumitru
părții vătămate Berbec Adrian
apărătorului părții vătămate avocatul Airapetean Artur

examinând în ședință publică, cererea avocatului părții vătămate Airapetean Artur privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei penale de învinuire a Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și a lui Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova,

a c o n s t a t a t :

În procedura judecătorului Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Badan-Melnic Eleonora se află în examinare cauza penală de învinuire a lui Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și a lui Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190, alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova.

La data de 9 iulie 2019, avocatul părții vătămate, Airapetean Artur a înaintat instanței de judecată cerere prin care a solicitat sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a prevederilor ultimei propoziții din art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală „În caz de necesitate, procurorul ierarhic superior poate dispune participarea unui grup de procurori.”, combinat cu dispozițiile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală „Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea

procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”.

În motivarea cererii avocatul a menționat că dispoziția procurorului adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău Dumitru Robu din 2 mai 2018, susținerea acuzării de stat în prezenta cauză penală a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor Valentina Ciobanu - conducătorul grupului, Artur Lupașco și Nicu Șendrea.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Artur Lupașco din 10 iunie 2019 s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Chiril Berdianu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și inculpatei Daniela Surugiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece faptele lor nu întrunesc elementele infracțiunii.

Prin dispoziția adjunctului Procurorului General, Mircea Roșioru din 19 iunie 2019, luând în considerație evoluția examinării cauzei penale în instanța de judecată, complexitatea acesteia, s-a dispus retragerea împuțernicirilor grupului de acuzatori de stat în componența Valentina Ciobanu - conducătorul grupului, Artur Lupașco și Nicu Șendrea. Prin aceeași dispoziție, s-a dispus participarea în continuare la ședințele de judecată în Judecătoria Chișinău (sediul Centru) și reprezentarea învinuirii în numele statului în cauza penală privind învinuirea lui Chiril Berdianu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și Daniela Surugiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal Vitalie Lungu.

În cadrul ședinței de judecată din 8 iulie 2019 procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, Vitalie Lungu a susținut ordonanța din 10 iunie 2019 prin care s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpatului Chirii Berdianu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal și inculpatei Daniela Surugiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Avocatul consideră că ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul principal, Artur Lupașco din 10 iunie 2019 prin care s-a dispus renunțarea integrală la învinuirea adusă inculpaților este vădit ilegală, deoarece prin dispoziția procurorului, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău Dumitru Robu din 2 mai 2018, susținerea acuzării de stat pe cauza menționată a fost dispusă unui grup de procurori în componența procurorilor, respectiv în viziunea sa ordonanța de renunțare de la învinuire urma a fi coordonată cu conducătorul grupului, lucru care nu s-a făcut, ridicând astfel semne de întrebări vis-a-vis de competența procurorului pe acest dosar.

Se indică în cerere că, din interpretarea statutului „conducătorul grupului”, se deduce în mod clar că toate acțiunile procurorilor din cadrul grupului urmează a fi coordonate de către acesta, or legiuitorul a creat norma vizată anume pentru a evita acțiuni contradictorii în cadrul grupului, având

în vedere că fiecare din membrii are viziuni proprii vis-a-vis de mersul cauzei penale și acțiunilor care urmează a fi întreprinse.

Statuând dispozițiile enunțate în același articol - art. 320 Cod de procedură penală, legiuitorul reține necesitatea aplicării acestora în coroborare, iar interpretarea sistemică acestor prevederi denotă faptul că oricare ar fi acțiunea efectuată de membrii grupului, această din urmă urmează a fi coordonată de conducătorul grupului.

În cele din urmă avocatul susține că, din interpretarea prevederilor ultimei propoziții din art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală, combinat cu dispozițiile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, nu se desprinde cu certitudine dacă se impune necesitatea ca ordonanța de renunțare la învinuire întocmită de către un procuror din cadrul grupului format, care nu deține mandatul de conducător al grupului, să fie coordonată cu conducătorul grupului.

În asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), art. 7 și art. 20 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

Prin aceeași cerere avocatul a solicitat controlul constituționalității și a prevederilor art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală *„Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.”*, combinat cu dispozițiile art. 60 alin. (1) pct. 9)-11) Cod de procedură penală *„Partea vătămată dispune de următoarele drepturi: să pledeze în dezbateri judiciare privitor la prejudiciul cauzat; să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, să primească gratuit, la solicitarea sa, copii de pe aceste hotărâri, precum și de pe hotărârea de încetare sau clasare a procesului în cauza respectivă, de neîncepere a urmăririi penale, copia de pe sentință, decizie sau de pe o altă hotărâre judecătorească definitivă: să depună plângeri împotriva acțiunilor și hotărârilor organului de urmărire penală, precum și să atace hotărârea instanței privitor la prejudiciul cauzat;”*.

Invocând în acest sens că, în corespundere cu prevederile art. 262 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, *„organul de urmărire penală poate fi sesizat despre săvârșirea sau pregătirea pentru săvârșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal prin plângere.”*

În virtutea art. 1 alin. (2)-(3) Cod penal, *„Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse*

sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.”

Potrivit alin. (1) art. 265 Cod penal, „Organul de urmărire penală este obligat să primească plângerile sau denunțurile referitoare la infracțiunile săvârșite, pregătite sau în curs de pregătire chiar și în cazul în care cauza nu este de competența lui. ”

În conformitate cu prevederile art. 197 alin. (3) Cod penal, „Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei. Iar, potrivit art. 19 alin. (3) și art. 254 alin. (1) Cod penal, „Organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului. ”

Reieșind din normele de drept indicate, avocatul consideră că, pe deoparte legiuitorul stabilește clar, că partea vătămată dispune de mai multe drepturi, inclusiv de dreptul să fie informată de ofițerul de urmărire penală sau, după caz, de procuror despre toate hotărârile adoptate care se referă la drepturile și interesele sale, iar pe de altă parte legea nu este clară la capitolul coordonării ordonanței de renunțare la învinuire cu partea vătămată.

Autorul cererii consideră că, din interpretarea normelor enunțate nu se desprinde obligația procurorului de a consulta opinia părții vătămate, astfel, în esență, restrângerea posibilităților de exercitare a drepturilor procesuale de către partea vătămată în cazul renunțării procurorului de la învinuirea, iar în asemenea circumstanțe, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art. 1 alin. (3), 4, 7, 20 și art. 54 alin. (1) din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

Poziția participanților la proces

În ședința de judecată partea vătămată Berbec Adrian și avocatul său Airapetean Artur au pledat pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate în varianta formulată în mod verbal și consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată. Avocatul părții vătămate a specificat în cadrul ședinței de judecată că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate întrunește condițiile notate în Hotărârea Curții Constituționale din 9 februarie 2016, constituind reglementări cu caracter normativ ce pot fi supuse controlului de constituționalitate, fiind formulată

de către o parte în proces – partea vătămată, prin intermediul avocatului său, iar normele a căror constituționalitate se solicită a fi verificată de către Curtea Constituțională urmează să fie aplicate în speță. Avocatul părții vătămate a declarat pe propria răspundere că nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate în sesizare.

În ședința de judecată inculpații Surugiu Daniela, Berdianu Chiril și apărătorul lor, avocatul Buliga Dumitru, s-au expus în sensul respingerii cererii de ridicare de către instanța de judecată a excepției de neconstituționalitate, cu mențiunea că avocatul părții vătămate nu a depus cererea în forma prevăzută de lege, nu a argumentat întrunirea condițiilor enunțate în conținutul Hotărârii Curții Constituționale din 9 februarie 2016, nu a probat aspectele relevante și aceste chestiuni fac cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate neîntemeiată. Avocatul Buliga Dumitru a menționat că incertitudinea privind constituționalitatea normelor invocate urmează să fie verificată de către instanța de judecată și că, din punctul de vedere al apărării, nu există o asemenea circumstanță de incertitudine la caz.

În ședința de judecată procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, Vitalie Lungu a lăsat la discreția instanței de judecată soluționarea cererii depuse de apărătorul părții vătămate..

Aprecierea instanței de judecată

Audiind opiniile participanților la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră cererea înaintată de avocatului părții vătămate, Airapetean Artur privind ridicarea excepției de neconstituționalitate întemeiată și care urmează a fi admisă din considerente ce urmează a fi expuse infra:

În conformitate cu dispoziția art. 7 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rândul său, sesizează Curtea Constituțională.

Potrivit art.135 alin. (1) lit. a), g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție.

Aceleași prevederi se regăsesc și în art. 4 alin. (1) lit. a), g) al Legii cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din data de 13 decembrie 1994 și în art. 4 alin. (1) lit. a) și g) din Codul jurisdicției constituționale.

Instanța de judecată atestă că în temeiul Hotărârii Curții Constituționale din 9 februarie 2016, s-a statuat că în sensul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

Mai mult decât atât, prin aceeași hotărâre, Curtea Constituțională a relevat că judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

După această proiectare a cadrului normativ de referință, în speță, instanța de judecată reține că, sunt întrunite condițiile indicate în hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din data de 9 februarie 2016.

Astfel, sub prim aspect reținem că obiectul excepției de neconstituționalitate invocat supra îl constituie prevederile art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, și prevederile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. 60 alin. (1) pct. 9)-l 1) Cod de procedură penală, care intră în categoria actelor menționate la art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către un participant la prezentul proces penal – avocatul Airapetean Artur în numele părții vătămate Berbec Adrian.

De asemenea instanța atestă lipsa unei hotărâre anterioară a Curții Constituționale având același obiect de examinare, și totodată constată că normele procesuale invocate drept neconstituționale de către avocatul, Airapetean Artur urmează a fi aplicate la examinarea prezentei cauze penale în instanța de fond.

În context, instanța constată întrunirea condițiilor legale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor prevederile art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, și prevederile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. 60 alin. (1) pct. 9)-1 1) Cod de procedură penală.

Sintetizând circumstanțele reliefate, suprapuse la textele de lege enunțate, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea înaintată de avocatul părții vătămate, Airapetean Artur privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei penale de învinuire a Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova.

Instanța de judecată consideră oportună suspendarea examinării cauzei penale de învinuire a Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova, până la expunerea Curții Constituționale a Republicii Moldova asupra prezentei sesizări.

În conformitate cu art. 7, art. 341-342 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, instanța de judecată,

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul părții vătămate Berbec Adrian, avocatul Airapetean Artur, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul judecării cauzei penale de învinuire a Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și a lui Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova.

Se ridică excepția de neconstituționalitate, la sesizarea depusă de avocatul părții vătămate, Airapetean Artur pentru verificarea constituționalității prevederilor ultimei propoziții din art. 320 alin. (1) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală și prevederile art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, combinat cu prevederile art. 60 alin. (1) pct. 9)-11) Cod de procedură penală.

Se remite în adresa Curții Constituționale sesizarea depusă de avocatul părții vătămate Airapetean Artur pentru verificarea constituționalității prevederilor invocate în sesizare.

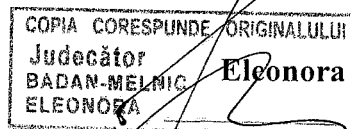
Examinarea cauzei penale de învinuire a Danielei Surugiu în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova și Berdianu Chiril în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42, alin. (5), 190 alin. (5) Cod penal al Republicii Moldova, *se suspendă* până la expunerea Curții Constituționale a Republicii Moldova asupra prezentei sesizări.

Se expediază în adresa Curții Supreme de Justiție prezenta încheiere pentru informare.

Încheierea poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Eleonora BADAN-MELNIC